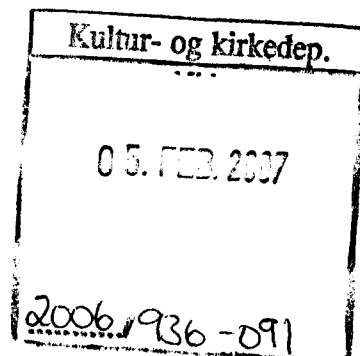

Kultur og kirkedepartementet,
Postboks 8030 Dep,
0030 OSLO

Vår ref.: 200300654-500 TOKOL/- E: C00

Deres ref.:

Lillehammer, 1. februar 2007

Den kulturelle skolesekken - evaluering. Høringsuttalelse - Oppland fylkeskommune

Vi viser til brev fra Kultur- og kirkedepartementet av 09.11.06 med invitasjon til høringsinstansene om å uttale seg i forbindelse med evalueringsrapporten om *Den kulturelle skolesekken* (DKS). DKS i grunnskolen er evaluert av NIFU Step i Rapport 5/2006 – "Ekstraordinært eller selvfølgelig" - og ført i pennen av Jorunn Spord Borgen og Synnøve S Brandt. Frist for høringen er 1. februar 2007.

På oppdrag fra Kultur – og kirkedepartementet har forskningsinstituttet NIFU Step forestått en nasjonal evaluering av Den kulturelle skolesekken 2003 - 2005. Mandatet har vært å gi et bilde av hvorvidt *Den kulturelle skolesekken* har fungert ut fra målsettingene, samt å gi grunnlag for å justere kurs og fatte beslutninger om hvordan tiltaket skal videreføres.

Som overordnet konklusjon slår evalueringen fast at *Den kulturelle skolesekken* har vært et vellykket satsningsområde i skolen. Videre peker evalueringen på tre hovedmomenter som kan oppsummeres til:

- Spenningsforhold mellom kultur- og skolesektoren i forhold til eierskap, innhold og kvalitet
- Monologisk (enveis) eller dialogisk (samhandling) modell
- Avklaring vedr. samordning av regionale/nasjonale kunst – og kulturinstitusjoner og de virkemidlene disse har ovenfor målgruppen barn og unge.

Sammendrag av hovedpunktene i høringsuttalelsen

Evalueringen "Ekstraordinært eller selvfølgelig" er omfattende og omfangsrik, men det er likevel vårt syn at evalueringen har betydelige mangler som gjør at den ikke bør danne grunnlag for større endringer i organisering og forvaltning av DKS. Flere sentrale utfordringer og problemstillinger tas ikke opp i evalueringen og satsingen er delvis blitt evaluert på andre premisser enn det som ligger i styringsdokumentene for Den kulturelle skolesekken. Rapporten kan også tidvis karakteriseres som til dels metodisk svak.

Få konkrete tilrådinger: Rapporten peker på flere områder som kan forbedres – uten at dette presiseres i konkrete tiltak. Man nevner behovet for rollefordeling og bedre samarbeidsformer på "øverste" nivå, mulighetene for forenkling og tydeliggjøring av premisser, mål og oppgaver, at man bør se på styringslinjer og avklare skolen sin rolle. Rapporten kommer likevel ikke med noen forslag til løsninger – men sier at dette må diskuteres.

DKS i praksis har liten fokus: Evalueringen ser i liten grad på hvordan man i skole- og kultursektoren har utviklet egne tiltak, prosjekt og satsinger med utgangspunkt i DKS, eller i hvilken grad man har prioritert arbeidet med DKS. Evalueringen vurderer ikke de virkemidlene som er tatt i bruk i etableringen av satsingen, og ser i liten grad på hvordan DKS realiseres i praksis. Rapporten har dessuten liten fokus på det utøvende leddet; fylkeskommunes formidlingsordninger og kommunenes DKS-systemer. Det er derfor mangelfulle refleksjoner rundt spørsmålene knyttet til sammenheng mellom ressursene i DKS-ordningen, verktøyene som er utviklet for arbeidet, kompleksiteten i arbeidet og måloppnåelsen.

Oppkonstruerte konflikter: Særlig tar rapporten for seg samspillet mellom skole- og kultursektor, og har mye fokus på uenighet mellom de to sektorene, beskrevet som arenamakt kontra pengemakt. Dette bygger selvsagt på det faktum at det er på skolens arena at elevene møter kunsten og kunstnerne, mens det er kulturavdelingene i fylkeskommunene som sammen med kommunene har ansvaret for disponering av pengene. Ut fra signaler gitt gjennom høringsmøter, tilbakemeldinger og rapporter fra brukerne ute i kommunene i Oppland – oppleves denne konflikten som oppkonstruert og teoretisk med liten relevans til de mer utøvende leddene i ordningen. Tvert i mot gis det tilbakemeldinger på at elever og lærere stort sett har gode og viktige opplevelser og erfaringer gjennom møtene med kunstnerne knyttet til programmene i DKS, og at kommunene ser på det konkrete samarbeidet mellom DKS, skole, kulturavdeling i fylkeskommunen, kulturskolene, bibliotekene og museene blant annet som utviklende og nyttig og at DKS på den måten er med på å fremme tverrfaglig samarbeid og kompetanseheving.

Kompetanseøking og muligheter for dialog må styrkes: Rapporten tar ikke opp sentrale spørsmål som hvordan DKS påvirker produksjon og distribusjon av ulike kunst og kulturuttrykk og hvordan de ulike organisasjonsmodellene fungerer regionalt og lokalt. Mer kunnskap om hva som skjer i møtet mellom elever og profesjonell kunstner, kunne også vært ønskelig. Intensjonen med ordningen er ikke at DKS skal være et rent skoletiltak, men derimot fruktbare møte mellom elever i grunnskolen og profesjonelle kunstnere. For at DKS skal kunne videreutvikle seg er det nødvendig å styrke samarbeidet på alle nivå. Skolene trenger å få styrket sin kulturelle kompetanse og kunstnerne trenger å øke sin kompetanse i å formidle til barn og unge og tilpasse formidlingen til skolesituasjonen. Det ville være ønskelig at man kunne styrke den kulturelle kompetansen gjennom etter- og videreutdanningstilbud for lærere, høyere prioritering av estetiske fag i lærerutdanningen og økt kulturell kompetanse i kommunene. Det er behov for strukturell styrking av kultur i kommunene gjennom for eksempel avsetning av tidsressurs til kommunekontakter og kulturkontakter i DKS-systemet. I dag er mye av dette arbeidet basert på frivillighet, entusiasme og enkeltpersoners engasjement. Over tid bør man se på muligheten for å tilføre DKS ytterligere økonomiske ressurser knyttet til kompetanseutvikling og transportstøtte.

Regionleddet viktig: Fylkesnivået har i dag en funksjon som gjør at DKS systemet har kunnet holde et svært høyt kvalitetsnivå. Gode produksjoner kan sendes på turneer på tvers av kommune- og fylkesgrenser, kompetanse deles gjennom nasjonale nettverk og produsentene innehar stor kompetanse på formidling til målgruppen, kommunikasjon med kunstnerne, utarbeiding av informasjonsmateriell, kjennskap til lokale forskjeller og behov og ikke minst erfaring med turnelegging. Det regionale leddet bør også styrkes gjennom at man tilser at man har store nok personalressurser, tilgang på variert kompetanse, gode verktøy, velfungerende informasjonssystemer og muligheter for å utvikle gode fellesløsninger og kontinuerlig kompetansemessig oppdatering.

Datagrunnlaget svakt: Slik vi ser det, mangler evalueringen en teoretisk og metodisk plattform, og koblingen mellom teori og problemstillinger er svak. Det problematiseres heller ikke rundt hvordan man definerer kvalitet, eller hvordan man kan måle kvalitet i DKS. I mange sammenhenger synes datagrunnlaget for evalueringen svakt. Evalueringsskjemaer og spørsmålsguider er heller ikke vedlagt rapporten.

Ansvarsavklaring og samarbeid sentralt: Samtidig er det klart at rapporten peker på noen sentrale utfordringer for videreutvikling av *Den kulturelle skolesekken* – og den viktigste utfordringen er kanskje å finne metoder for å styrke samarbeidet mellom sektorene og at ansvarsforholdet mellom de enkelte partene i ordningen klargjøres og konkretiseres.

Konklusjoner

Oppland fylkeskommune mener at DKS som hovedkonklusjon er et godt forankret tiltak i skolene og at tiltaket må videreutvikles i samarbeid mellom kommuner, fylkeskommuner, kulturinstitusjoner og statlige organ.

- Evalueringsrapporten peker på et sterkt spenningsfelt mellom skole og kultursektor i forhold til eierskap, innhold og kvalitet. Både fylkeskommunens egne rapporter og kommunenes rapporter viser at det ikke er noen konflikt mellom skole og kultur i henhold til kvalitetsbegrep og innhold i *Den kulturelle skolesekken*. Uenighet om enkeltelementer kan det selvsagt være. Oppland fylkeskommune kjenner derfor ikke igjen det bildet som rapporten tegner av et sterkt spenningsfelt mellom skole – og kultursektor.

- Fylkesnivået bør fortsatt ha det overordnede regionale administrative ansvaret for DKS-arbeidet. Det virker som rapportens innstilling til lokal forankring og mer demokratisering i liten grad tar inn over seg de praktiske utfordringene dette vil medføre. Våre kommuners klare tilbakemeldinger til fylkets formidlingsordning, er at det å skaffe gode og anerkjente kunstnere innen alle kunstformer til hver enkelt grendeskole, er en altfor stor oppgave til at skolene, og de minste kommunene kan klare det selv. Man bør heller legge vekt på stor variasjon i tilbudet og stor grad av valgfrihet for den enkelte kommune og enkelte skole når de skal komponere sin DKS-meny.
- På bakgrunn av erfaringer fra eget fylke støtter vi rapportens vektlegging av dialogisk modell i det videre arbeidet. Det må likevel understrekes at definisjonen på hva som skaper dialog og dialogisk metode kan omfatte mange flere formidlingsmodeller enn det som i rapporten defineres som dialogisk metode. Likeledes må det understrekes at dersom denne metoden (slik rapporten definerer den) skal legges til grunn i enda større grad kreves det en betydelig styrking av produksjonsressursene. Denne metoden krever svært mye både i forarbeid av programmene, tilrettelegging og gjennomføring.
- Oppland fylkeskommune har for fremtiden en forventning om enda sterkere samordning av statlig og regional medvirkning og ressursbruk. Likeledes bør det legges føringer som oppmuntrer samarbeidende institusjoner til å legge til rette for formidling også utenfor institusjonenes fire vegger. Føringer for samarbeid med DKS bør legges inn i de årlige tilsagnsbrev til regionale og nasjonale kulturinstitusjoner som mottar nasjonal eller fylkeskommunal støtte, forutsatt at det har vært dialog og enighet om saken i forkant av avtaleinngåelsene.
- Oppland fylkeskommune ønsker å understreke den svært positive erfaringen man har med Den kulturelle skolesekken siden oppstart i 2003, og imøteser en videre utbygging av DKS til også å omfatte den videregående skolen og barnehager. Det vil bety flere gode kunstopplevelser for mottakergruppen – et formidlingsopplegg som spenner over hele aldersgruppen og således kan få enda større betydning for barn og unges kunnskap om og opplevelse av kunst og kultur.
- Oppland fylkeskommune forutsetter at statlige myndigheter i en videre utvikling av Den kulturelle skolesekken vil ha fokus på kunstnerisk kvalitet, kompetanseøking innenfor formidling av kunst og kultur og at kompetansen innenfor kunst- og kulturfag i skolen styrkes.
- Oppland fylkeskommune ber om at det i større grad tas hensyn til en regions demografiske utfordringer når midlene til DKS skal fordeles. Videre ønsker vi at man bør se på muligheten for å tilføre DKS ytterligere økonomiske ressurser knyttet til kompetanseutvikling og transportstøtte

Bakgrunn

Det nasjonale prosjektet *Den kulturelle skolesekken* (DKS) har nå vært i virksomhet over hele landet i tre år. Ordningen ble fra 2006 gjort permanent. Prosjektet ble vedtatt i Stortinget i desember 2003, og bygger på St.meld. nr. 38 (2002-2003) *"Den kulturelle skolesekken"* og St.meld. nr. 39 *"Ei blot til lyst. Om kunst og kultur i og i tilknytning til grunnskolen"*. Her fastslås følgende tre overordnede mål for Den kulturelle skolesekken:

- Å medvirke til at elever i grunnskolen får et profesjonelt kulturtilbud
- Å medvirke til at elever i grunnskolen får et positivt forhold til kunst/ kulturuttrykk av alle slag
- Å medvirke til å utvikle en helhetlig innlemming av kunstneriske og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolen sine læringsmål

I tillegg ble det definert en rekke suksesskriterier for måloppnåelsen:

- *Den kulturelle skolesekken* skal etableres som et varig tiltak i den enkelte skole og kulturinstitusjon, til beste for alle elever i grunnskolen
- Den kulturelle skolesekken skal omfatte alle grunnskoleelever i landet
- Den kulturelle skolesekken skal være forankret i Læreplanen for den tiårige grunnskolen (L97 og L97 Samisk)
- De kunst- og kulturuttrykkene som blir presentert i grunnskolen, skal gjennomgående holde høy kvalitet, både kunstnerisk og i formidlingen.

- Den kulturelle skolesekken skal omfatte kunst- og kulturuttrykk med røtter i et mangfold av kulturer og fra ulike tidsperioder.
- Elevene skal sikres et regelmessig tilbud med stor bredde i kunstneriske og kulturelle uttrykksformer.
- Hele kunst- og kulturfeltet skal være representert i *Den kulturelle skolesekken*.
- Det skal utvikles et godt samarbeid mellom kultur- og skolesektoren på alle nivå.
- Ansvar for det endelige utvalget av kunst- og kulturuttrykk som til enhver tid tilbys elevene gjennom *Den kulturelle skolesekken* må i første rekke skje lokalt, i den enkelte kommune.
- Alle skal kunne kjenne et eiendomsforhold til *Den kulturelle skolesekken*. Dette sikrer lokal entusiasme og gir rom for mange lokale varianter.
- Den kulturelle skolesekken er i sin helhet finansiert over spillemidlene. Tilskuddene gis ikke pr. kalenderår, men følger skoleåret.

Hovedinntrykk

I pressemelding i forbindelse med lansering av rapporten høsten 2006, understrekes det fra Kirke og kulturdepartementet at hovedinntrykket i evalueringen er at *"Den kulturelle skolesekken er et populært og godt forankret tiltak i skolen og er etablert over hele landet...."* I følge rapporten har man så langt gjort mange positive erfaringer som kan videreføres.

Dette er også Oppland fylkeskommune sitt inntrykk av *Den kulturelle skolesekken*. Oppland fylkeskommune har som mål å være en kvalitetssikrer, men også en støttespiller ovenfor kommuner, kunstmiljøer og kulturproduserende institusjoner i utviklingen av DKS. I Oppland fylke er ordningen godt forankret i alle kommunene og alle elever i grunnskolene får nå tilbud gjennom DKS. Egne rapporter fra DKS Oppland og kommunene viser at det i liten grad oppfattes som noen konflikt mellom skole og kultur mht. kvalitetsbegrepet og innhold i DKS.

Konflikt eller mulighet for utvikling?

Det er uten tvil viktig med et godt samspill mellom alle aktørene og nivåene i DKS-ordningen. Men i stedet for å se det som en problematisk konflikt at ikke konsensus råder i alle ledd – kan det like gjerne betraktes som nødvendige stadier i en prosess. Utvikling er avhengig av at ulike kompetanser, interesser og erfaringer møtes og brynes mot hverandre – det vil følgelig si at utgangspunktet ikke kan være ens kompetanse og synspunkter.

DKS er et tiltak i utvikling og en omfattende ordning som det tar tid å innarbeide og forankre i alle ledd og nivåer. Det ville derfor vært en fordel om problemstillingene og konklusjonene i rapporten var nærmere knyttet til disse forutsetningene. Den kulturelle skolesekken fungerer. I løpet av 3 år har alle skolebarn et løpende kulturtilbud på sin skole. Evalueringen tar i svært liten grad utgangspunkt i denne realiteten. På tross av uenighet, tilløp til maktkamper og faglig uenighet har man på tvers av forvaltningsnivåene fått til å formidle profesjonelle kunstuttrykk til elever i grunnskolen. I de fleste tilfellene er tilbudet formidlet gjennom fylkeskommunene, i andre tilfeller er det kommunene eller skolene som tar initiativ og gjennomfører prosjektene. Det at man satset på fylkeskommunene når DKS skulle bli en landsdekkende ordning var et sentralt grep som har bidratt til suksessen. Den beredskapen som lå i fylkene og de store ressursen nettverket mellom kommuner og fylkeskommuner representerer, var en sentral faktor for at DKS allerede etter få år er blitt en betydelig suksess. Dette grunnlaget for nettverkssamarbeid er i liten grad reflektert over i evalueringsrapporten.

Dialogisk og monologisk formidlingsform - dannelsessyn og variasjon i formidlingsmetodene

En av pedagogikkhistoriens klassiske diskusjoner er om danningen skal ta utgangspunkt i barnet eller i (lære)stoffet. Gjennom å sette formidlingsinnholdet i DKS inn under rubrikkene dialogisk og monologisk kan man antyde en variant av denne diskusjonen. Der den typiske monologiske formidlingsformen beskrives som en avsender som har et budskap (lærestoff) som skal plasseres hos en mottaker. Motsatt er den dialogiske formidlingsformen karakterisert ved at eleven selv er aktiv i kunstneriske prosesser og der prosessen skal gi barnet egenskaper og evner gjennom det kunstneriske arbeidet som eleven kan brukes i andre sammenhenger. I rapporten blir disse to formidlingsformene satt mot hverandre, og den monologiske er beskrevet som den vanligste formen.

Vi mener det er uheldig at rapporten bruker begrepene dialogisk og monologisk så ensidig og unyansert.

Begrepsbruken synes å beskrive et kunstig skille der begrepene kjennetegner to ytterpunkter i en teoretisk analyse. Det uheldige i denne sammenhengen er at rapporten bidrar til å skape en konflikt mellom skole- og kultursektor. Det synes som om rapporten i stedet for å peke på potensialer for samarbeid – nærer opp under en

potensiell motsetning og virkelighetsbeskrivelse som få som arbeider med den konkrete formidling; være seg i fylkeskommunens formidlingsordning eller ute i kommunene og på den enkelte skole – kjenner seg igjen i. Fra skolenes side er det et gjennomgående signal i alle evalueringssammenhenger at de ønsker variasjon og alle typer formidling. Det er derfor viktig at innholdet og formidlingsformene i DKS er avstemt slik at hver enkelt produksjon er god og at den totale programmeringen viser et mangfold.

Skole og kultur – arenamakt og pengemakt eller nyttig og tverrfaglig samarbeide?

Rapporten har stor fokus på prinsipiell uenighet mellom skole og kultur – beskrevet som arenamakt kontra pengemakt. Det er grunn til å stille spørsmål ved denne virkelighetsbeskrivelsen. Den kan nesten virke oppkonstruert og først og fremst relaterer den seg til et nivå høyere enn formidlingsarbeidet i fylkeskommunen og samarbeidet med kommuner og skoler. Det vil si at denne arenamakt – pengemakt problematikken i hovedtrekk handler om det statlige nivået.

Tilbakemeldingene til fylkets kulturformidlingsordning er at skolene ønsker DKS velkommen og at elever og lærere har hatt gode og viktige opplevelser. Det betyr selvsagt ikke at systemet ikke har forbedringspotensiale, men evalueringsrapportene gir signaler om at kontakten mellom de ulike aktørene i DKS er utviklende og nyttig og fremmer tverrfaglig samarbeid.

Utfordringene er knyttet til å få *Den kulturelle skolesekken* til å fungere slik at de som befinner seg på skolen i det daglige, nemlig elevene, opplever dette som betydningsfullt og meningsfullt for seg. Samtidig skal både skolesektoren og kunst- og kultursektoren faglig og politisk sett kunne gå god for det som skjer, men ut fra svært forskjellige begrunnelser. Kultursektoren har både et kulturpolitisk og et kunstpolitisk prosjekt som tradisjonelt har gått ut på å oppdra et publikum til kunsten, men også bidra til den generelle dannelsen gjennom kunst- og kulturmøter. Skolen på sin side har et samfunnsprosjekt som går ut på sosialisering og kvalifisering til samfunnsdeltagelse.

Møtene mellom DKS og skolen er ordningens styrke – ikke konflikt

Oppland fylkeskommune har sammen med kommunenes (og til dels skolenes) kulturkontakter utviklet en modell med årlige regionale møter, evalueringer knyttet til hver eneste turneproduksjon (fra 2007 – gjøres rapportene via KSYS-mulighetene på nettet), årlige faglige nettverkssamlinger samt årlig Kulturslepp med faglige påfyll og presentasjon av forestillinger som skal på turne. Slik bygges det et system for kompetansedeling, evaluering, tverrfaglig samarbeid og nettverksbygging. Fylkeskommunen har bred og omfattende kompetanse innen de ulike kunstformene, innen tilrettelegging av kunstuttrykkene for målgruppen, innen produksjon og turnelegging og ivaretagelse og deltakelse i nasjonale nettverk. Skolene har sin kompetanse innen pedagogikk, læreplaner og den totale læresituasjonen. Denne kunnskapen som kultur- og skolesektor sammen representerer må samles og ikke splittes. Rapporten beskriver det delte ansvaret mellom kultur- og skolesektoren som ordningens akilleshæl. Man kan velge å betrakte dette fra en annen synsvinkel der man erkjenner at spenninger i seg selv ikke er negativt, og at møtene mellom de to sektorene tvert i mot er med på å bygge broer og skape utvikling. Utdanningssektoren kjennetegnes av klare styringslinjer og målrettet virksomhet mens kultursektoren står friere og opererer med en mer prosessbasert virksomhet. I de fleste kommuner i Oppland er det et nært samarbeid mellom kultur – og skoleavdelinger og det er nettopp i møtet mellom disse to sektorene at DKS har sin berettigelse og sin styrke.

Kvalitet og kontinuerlig debatt

Kvalitet og profesjonalitet er viktige elementer for elevenes opplevelser av DKS-forestillinger. Et fasitsvar og en entydig definisjon av hva kvalitet er i DKS-sammenheng verken ønskelig eller mulig. Det er derfor viktig at det forgår en kontinuerlig debatt om hva disse begrepene betyr, og at det legges til rette for samtale, debatt og kompetanseheving i alle ledd.

Rapporten omtaler kvalitet i DKS som *"Kvaliteten i Den kulturelle skolesekken er først knyttet til hva som skjer i møtet mellom elevene og kunst og kulturformidlingen.."* Evalueringen peker også på at ulike aktører kan ha ulik oppfatning av hva som er høy kvalitet i DKS. Imidlertid problematiserer rapporten i liten grad kompleksiteten i kvalitetsbegrepet. Kvaliteten i møtet mellom elev og kunst- eller kulturuttrykket, påvirkes av mange faktorer som kvaliteten på organiseringen knyttet til kunstmøtet, kommunikasjonen mellom de involverte partene, kunstverket som formidles, informasjonen knyttet til produksjonen, måten informasjonen formidles på og ikke minst for- og etterarbeidet.

Det finnes ikke noe fasitsvar på kunstnerisk kvalitet – likevel er begrepet helt sentralt i all kunstnerisk og pedagogisk virksomhet. Det viktigste er at kvalitet diskuteres både innen kultur- og skolesektoren – kontinuerlig

og på flest mulig arenaer. Elevene deltar på noe ekstraordinært i sin skolehverdag, og det har i utgangspunktet en positiv effekt i en ellers vanlig skoledag. Slik bidrar DKS i stor grad til en positiv læringsprosess om estetikk hos elevene. Dette frigjør kunst og kulturformidlingen fra den karismatiske kunstnermyten og den ofte elitistiske oppfatningen av kunst og kultur. Barna tilegner seg kunnskap om normer og konvensjoner for kunst i samspill med egne kunstneriske interesser.

Forskjellige nivåer – forskjellige oppgaver

Det virker som rapportens innstilling til lokal forankring og mer demokratisering i liten grad tar inn over seg de praktiske utfordringene dette vil medføre. Norge er et land med utfordrende infrastruktur, og andelen kunstnere er ikke proporsjonalt med antall innbyggere. Våre kommuners klare tilbakemeldinger til fylkets formidlingsordning, er at det å skaffe gode og anerkjente kunstnere innen alle kunstformer til hver enkelt grendeskole, er en altfor stor oppgave til at skolene, og de minste kommunene kan klare det selv. Oppland fylkeskommune anbefaler derfor at dagens delte modell opprettholdes – men at det gis adgang til å bruke midler på nettverksbygging og kompetanseheving i enda større grad. *Det er dialogen med og nærheten til brukeren som er viktig, ikke hvor turneene administreres fra.*

Organisering og administrasjon

Den kulturelle skolesekken er på regionalt nivå organisert forskjellig fra fylke til fylke. Fylkeskommunene er gitt et særskilt samordningsansvar for DKS regionalt og skal ha en politisk behandlet plan som er basert på innspill fra kommuner, skoler og kultursektoren. Fylkeskommunen skal også samarbeide med Fylkesmannens utdanningsavdeling. Lokal forankring er svært sentralt, der kommunen som skoleeier har ansvar for forankring og utvikling på den enkelte skole. I de statlige føringene ble det lagt vekt på stor grad av lokal styring og utvikling.

Rapporten sier at det er for lite samhandling og erfaringsutveksling mellom fylke og kommune og at lærere og elever i liten grad inviteres til dialog. DKS er nasjonalt sett en ung ordning og det er selvsagt rom for forbedringer i samspillet mellom fylkeskommune og kommune, mellom kommune og skole og innad i skolene. Samtidig må det sies at dette arbeidet organiseres forskjellig i de forskjellige fylkene – hvorav en rekke fylker har mer enn 10 års erfaring, og det må derfor være lov til å stille spørsmål med hvor representativt rapportens grunnlag er i dette spørsmålet.

I fylkeskommunen har man arbeidet målrettet for å etablere ordninger som gjør at alle elevene i fylket over tid skal få møte alle kunstuttrykkene i DKS. Rapporten sier lite om de forskjellige modellene som fylkene har utarbeidet og hvilke organisatoriske grep som er tatt og hva som fungerer godt eller ikke. Skal man gjøre organisatoriske endringer inne DKS bør man først analysere de modellene som finnes, skaffe seg mest mulig kunnskap om hvordan disse fungerer og videreutvikle de beste. Rapporten anbefaler *"større desentralisert beslutningsmyndighet kombinert med tydeligere og enklere rapportering, uten at det blir for byråkratisk"*. Dagens ordning opprettholder nettopp en regional og lokal frihet samtidig som alle elever i landet får et likeverdig tilbud.

Det fremgår også av intensjonene i Stortingsmeldingene og evalueringsrapporten at det må være lite administrasjon og at midlene må gå rett til de kunstneriske produksjonene og formidlingstiltakene. Dette er det bred enighet om, men samtidig må man huske at selv kulturproduksjoner må administreres. På fylkesnivå må produksjonene følges opp, kontaktarbeid og rådgiving skal utføres, turneer skal organiseres, reiseruter legges, hoteller bestilles, informasjon formidles, produksjonene skal produseres og kontakten med skolene utvikles.

Det har vært antydning en viss engstelse for at det fylkeskommunale leddet "spiser" av kaken. Det er derfor nødvendig å presisere at Spillemidlene som blir fordelt til fylkeskommunene og videre til kommunene ikke blir brukt til administrasjon. Midlene til administrasjon blir i Oppland fylke bevilget over fylkeskommunens eget budsjett.

Demografiske utfordringer for turnelegging

Parametrene for fordeling av midler til de enkelte fylkene blir heller ikke i vesentlig grad omtalt i rapporten. I denne sammenhengen er Oppland fylke et fylke med utfordrende demografi; store avstander, små skoler og få profesjonelle kulturinstitusjoner som kan bidra til programskapingen i DKS. En turne i dette fylket er en ressurskrevende satsing. Betydelige beløp knyttes opp til reise, diett og overnattingskostnader. Det er store forskjeller på det å ha en times reisevei og nærhet til kunstnerne og institusjonene, og det å måtte bruke en reisedag i for- og etterkant for kunstnerne som skal på turne eller produsentene som skal møte kunstnerne i

forbindelse med produksjonsarbeid. Det ville derfor være ønskelig at man så på mulighetene for reisestøtte/turnestøtte i DKS- systemet.

Sentralt sekretariat og fellesoppgaver

Fylkeskommunene peker i rapporten på at det sentrale sekretariatet i liten grad utfører fellesoppgaver som kunne effektivisere administrasjonen av *Den kulturelle skolesekken*. Det gjelder utarbeiding og drifting av dataverktøy, utbygging av internettsiden, fellesavtaler knyttet til honorarsatser, tariff- og TONO-avtaler, kontraktsmaler, fellesavtaler innen transport og annet knyttet til turneleggingen og kompetansebyggings- opplæringssystemer og arenaer for lærere og kunstnere. I dag utvikles dette i hvert fylke for seg. Oppland mener det må tas et større felles administrativt grep for å løse de nasjonale utfordringene. Videre mener vi at staten må ta et overordnet ansvar for å videreutvikle nødvendig verktøy som for eksempel KSYS

Den kulturelle skolesekken og skolehverdagen

Rapporten gir eksempler på hvordan turneene i *Den kulturelle skolesekken* blir mottatt i skolene. Her er eksempler på at elever ikke visste hva som skulle skje og lærere som benytter DKS-arrangementet til å melde seg ut og fraskrive seg ansvar når kunstnerne kommer på besøk til skolen. Det sies også noe om manglende for- og etterarbeid og liten arrangørkompetanse på enkelte skoler. Likevel er det vår oppfatning – erfart gjennom praktiske møter, evalueringer, nettverkssamlinger, samtalen etc.. at det er det positive som står i sentrum. Vår erfaring er blant annet at formøter mellom kunstnere og lærere, godt informasjonsmateriell og velfungerende nettverksmøter – gir tilbakemeldinger som forteller om økt kompetanse hos både kunstnerne som skal formidle, pedagogene som skal ta i mot og tilrettelegge i skolen og elevene som skal oppleve og bearbeide møtene med kunstuttrykkene og kunstnerne. Igjen peker vi på det svake materialgrunnlaget rapporten har, og hva de har valgt å fokusere på.

Samordning av ressurser

Vi deler evalueringens forventning om en mer samordnet bruk av statlige og regionale kulturinstitusjoners ressurser i *Den kulturelle skolesekken*. I denne sammenheng kan det eksempelvis nevnes at Fylkesmannen har ansvar for lesestimuleringsprogrammet *Gi rom for lesning*, uten at dette knyttes direkte opp til DKS. Tilsvarende kan det nevnes at museene i Norge har fått styrket sin stilling de siste årene, og har etter omorganiseringen fått tilført ekstra midler. De er i utgangspunktet pålagt å drive formidling ovenfor barn og unge uten at dette nødvendigvis skjer i forhold til DKS. I det årlige tilsagnsbrevet til museene mener vi at det må punktfestes at museene skal ha ansvar for å utvikle prosjekter innenfor DKS, og at museene må rapportere på dette punktet i sine årlige rapporter. Tilsvarende føringer må også legges inn i årlige tilsagnsbrev til institusjoner med samarbeidsavtaler eller partnerskapsavtaler med fylkeskommunen, dersom disse er naturlige samarbeidsparter for *Den kulturelle skolesekken*.

Det bør også tas hensyn til at enkelte regioner ikke har veletablerte profesjonelle kulturinstitusjoner som kan tas sin del av ansvaret for å produsere for DKS. (For eksempel scenekunst) For disse fylkene/regionene bør man se på muligheten for å styrke andre typer produksjonsmiljøer som kan være med å utvikle nye programmer for DKS nasjonalt og regionalt.

Lillehammer 31.01.2007

Bernt M. Tordhol
Fylkesrådmann

Tone Kolaas
Fylkeskultursjef